راهبردهای توسعه پایدار در برنامه‌ریزی ساماندهی و توانمند سازی سکونتگاههای غیررسمی

علیرضا استعلاجی[۱] ،مهناز الله قلی نژاد[۲]
دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرری

چکیده

برنامه ریزی توسعه پایدار ابعاد مختلف اقتصادی- اجتماعی- کالبدی، زیست محیطی و سیاسی- مدیریتی را در بر می‌گیرد. یکی از مهمترین مباحث جنجالی که دنیای امروز با آن روبروست رشد سریع سکونتگاههای غیررسمی می باشد و این امر چالشهای زیادی را در مؤلفه های مختلف ایجاد نموده است. بررسی رویکرد ها و راهبردهای بکار رفته در برنامه‌ریزی و ساماندهی سکونتگاههای غیررسمی نشان می دهد که علیرغم تلاشهای انجام گرفته، در برنامه های توسعه با اغتشاش عملکردی روبرو بوده‌ایم. لذا برنامه‌ریزی توسعه سکونتگاههای غیر رسمی باید در قالب توسعه پایدار که همه مؤلفه ها را در بر می گیرد انجام پذیرد.

در این راستا در مقاله حاضر راهبرد توسعه پایدار در برنامه ریزی ساماندهی و توانمند سازی سکونتگاههای غیر رسمی به شرح محور های ذیل ارائه شده است:

* مؤلفه ها و پیش شرطهای توسعه در توانمند سازی و ساماندهی سکونتگاههای غیر رسمی
*چالشها و خط مشی اصولی در برنامه ریزی توسعه سکونتگاههای غیررسمی
*تعیین شاخصهای پایداری و بازساخت در برنامه ریزی توسعه سکونتگاههای غیررسمی
*تعیین شاخصها و عوامل مؤثر در بد مسکنی سکونتگاههای غیررسمی
*تعیین اهداف، اصول، کاربری پیشنهادی و شیوه اقدام در برنامه ریزی توسعه پایدار سکونتگاههای غیررسمی

واژه های کلیدی: توسعه پایدار – سکونت گاه های غیررسمی - شاخصهای توسعه – چالش های توسعه

۱- دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرری
۲- مدرس دانشگاه علمی کاربردی

مقدمه

به طور کلی توسعه فرایندی است که در خود، تجدید سازمان و سمت‌گیری متفاوت کل نظام اقتصادی،اجتماعی، فرهنگی و سیاسی را به همراه دارد. توسعه علاوه بر بهبود در میزان تولید و درآمد، شامل دگرگونی اساسی‌در ساختهای نهادی، اجتماعی، اداری و کالبدی می باشد. در این میان برای توسعه و ساماندهی سکونتگاههای غیررسمی اقدام ملی از طرف دولت در دستور کار قرار گرفته است و ضروریست در این زمینه راهبرد توسعه پایدار در ساماندهی و برنامه ریزی سکونتگاههای غیررسمی مورد توجه قرار گیرد.

بیان مسأله

یکی از مهمترین مباحث جنجالی که دنیای امروز با آن روبروست، رشد سریع سکونتگاههای غیررسمی می باشد و این امر چالشها و بحرانهای زیادی را در ابعاد مختلف اقتصادی- اجتماعی، کالبدی و زیست محیطی و سیاسی ایجاد نموده است. در این میان اغلب تصور غلطی پیش آمده است که تمامی ساکنین این سکونتگاههای غیررسمی، مهاجر روستایی هستند در حالیکه بیشتر این سکونتگاهها به علت پدیده فقر شهری بوجود آمده اند و بخشی از سرریزهای اقتصادی و اجتماعی شهرها که نمی توانند جذب بازارهای رسمی زمین، مسکن و اقتصاد شهر شوند و نیز برای دسترسی به مسکن به این محدوده ها رانش پیدا کرده است.

دقت نظر در رویکردها و راهبردهای به کار رفته در برنامه های توسعه و ساماندهی سکونتگاههای غیررسمی نشان می‌دهدکه فرایندهای توسعه تاکنون نه تنها نتیجه مثبت و اساسی نداشته است، بلکه بدون انطباق یافتن با شرایط زمانی بانوعی سردرگمی و اغتشاش عملکردی نیز مواجه گردیده است. از مجموعه بررسیهای انجام گرفته در رویکردها وراهبردها و طرحهای توسعه در داخل و خارج از کشور چنین نتیجه می‌گیریم که تنها برنامه‌ای که به طور هماهنگ وهمزمان می‌تواند جامع جمیع مسائل حیات با در نظر گرفتن نقاط مثبت تمامی راهبردها و دافع تأثیرات سوء باشدطرحی است که در قالب سیاستهای توسعه پایدار دنبال گردد. به طوری که علاوه بر بهبود شرایط سکونت و توزیع‌عادلانه درآمد و امکانات با شرایط زمانی و مکانی نیز انطباق لازم را ایجاد نماید و تأثیر مستقیمی بر بهبود کیفیت زیست مردم داشته باشد. (Escap, 1998,p53)

از اینرو جهت گیری این مقاله شناخت توسعه پایدار و خط مشی اصولی آن در برنامه ریزی توسعه سکونتگاههای غیررسمی می باشد.

مفهوم توسعه پایدار

توسعه پایدار مفهوم جامعی است که همه جنبه های زندگی بشر را دربرمی‌گیرد. اجرای توسعه پایدار مستلزم دگرگونیهای وسیع در همه جنبه‌هاست. بر این اساس توسعه پایدار را چنین می‌توان تعریف کرد:

توسعه پایدار فرایندی است که سیاستهای طبیعی، اجتماعی، کالبدی، اقتصادی، مالی، تجاری، انرژی،کشاورزی، صنعتی و همه سیاستهای دیگر چنان در آن طراحی شده باشد که موجب توسعه‌ای شود که از نظر اقتصادی، اجتماعی و بوم‌شناسی پایدار باشد. به عبارت دیگر، توسعه پایدار به معنای مدیریت و حفاظت منابع طبیعی و جهت دادن به تحولات اقتصادی و نهادی است به ترتیبی که نیازهای حال و آینده به صورت مستمر و پایدار تأمین گردد.(استعلاجی، ۱۳۸۰، ص ۲۲)

برای این منظور برای دراز مدت، مصرف کنونی نمی‌تواند با بدهکار کردن آیندگان تأمین مالی شود. معنی‌دیگرش این است که برای جمعیت کنونی چنان سرمایه‌گذاری شود که برای نسلهای آینده بدهی

اجتماعی به بارنیاورد و منابع طبیعی باید به گونه‌ای مورد بهره برداری قرار گیرد کـه بهـره کشـی بـیش از اندازه ظرفیت نگهداری و افراط‌در بهره‌برداری از زمـین موجـب بـدهی بـوم شـناختی نگـردد. (آلیـوت، ۱۳۸۷، ص۱۲)

مؤلفه ها و پیش شرطهای توسعه پایدار در توانمند سازی و ساماندهی سـکونتگاههای غیررسمی

برخـی از مولفـه‌هـای توسـعه پایـدار عبارتنـد از: انسـان، کودکـان و نوجوانـان، زنـان، محـیط زیسـت، فرهنگ،آموزش، اقتصاد، امنیت و مشارکت.(نصیری، ۱۳۷۹، ص ۱۲۸)

با توجه به تجربیات به دست آمده پیش شرطهای مهم برای موفقیت را بدین شرح می‌توان بیان نمود:

۱- نگرش فرابخشی به آموزش
۲- اولویت دادن به مردم و رفع نیازهای اساسی
۳- امنیت و قانون وحفظ حقوقِ افراد و منافع آنها
۴- پایداری از طریق خوداتکایی
۵- به فعلیت درآوردن استعدادهای طبیعی، اقتصادی و انسانی
۶- فن آوری مناسب محیط زیست
۷- داشتن نگرش سیستمی
۸- مشارکت مردمی
۹- در نظر گرفتن عوامل درونزا و عوامل برونزا در توسعه
۱۰- بازساخت سکونتگاههای جغرافیایی بر اساس ادراک محیطی و رفتاری ناحیه.

چالشهای اساسی توسعه پایدار در سکونتگاههای غیررسمی

چالشهای اساسی توسعه پایدار را در چهار زمینه به شرح ذیل می‌توان جمع بندی نمود:

۱- چالشهای موجود برای تجهیز و مدیریت منابع (مدیریت سرزمین، برنامه ریزی کاربری اراضی).
۲- چالشهای اجتماعی (نگهداشت جمعیت و تامین اشتغال، مشارکت، تشکیل سرمایه اجتماعی و مـدیریت توسعه)
۳- چالشهای اقتصادی(گسترش‌خدمات نوین، تشکیل سرمایه اجتماعی و مدیریت توسعه)
۴- چالشهای فیزیکی و کالبدی (الگوی استقرار، آمایش فضا و ساماندهی فضاها بـرای گسـترش خـدمات و توسعه زیرساختهای آن).

خط مشی اصولی و چارچوب نگرش در برنامه ریزی توسعه پایدارسکونتگاههای غیررسمی

توسعه پایدار فرایندی از راهبرد خدمات محور، اقتصاد محور (تحول در تولیدات) راهبرد اجتماعی - انسانی محور و بسط مشارکت مردمی و راهبردهای ناحیه‌ای می‌باشد. به عبارت دیگر جنبه‌های مثبت راهبردهای یـاد شده را با تأکید بر حفظ محیط زیست دارا می‌باشد. لذا در برنامه ریزی توسعه پایدار از راهبردهـای مـذکور بـا نگرشهای گفته‌شده استفاده می‌شود. بر این اساس می‌توان گفت که:

- مطالعات توسعه پایدار از راهبردهای اصلی و عملیاتی برای برنامه ریزی توسعه و عمران استفاده می‌نماید.
- مطالعات توسعه پایدار، مطالعات بالادست، هم‌سطح و پایین دست را مدنظر قرار می‌دهد.

- با استفاده از مطالعات طبیعی، اقتصادی، اجتماعی و کالبدی - فضایی، گزینه‌های اصلی توسعه پایدار اقتصادی و اجتماعی تدوین و پیش بینی می‌گردد.

- بر اساس مطالعات برنامه‌های راهبردی، برنامه‌های ساختاری و عملیاتی تدوین می‌گردند. (استعلاجی، ۱۳۸۰،ص ۱۷)

در برنامه‌ریزی توسعه پایدار، هر سکونتگاه را می‌توان چون ارگانیسمی دانست که کمترین مکانیسم آن را متأثرمی‌سازد. در واقع هیچ سکونتگاهی در پهنه سرزمین بدون ارتباط با سایر مراکز و هماهنگی با نظام کلی حاکم بر فضا وتوزیع فعالیتها در فضا نمی‌تواند به رشد خود ادامه دهد. بنابراین برنامه ریزی توسعه و عمران، ساختاری، راهبردی و عملیاتی مبتنی بر نگرش سیستمی و زیست ناحیه‌ای با تاکید بر توسعه پایدار اقتصادی می‌باشد. در این نگرش به هر یک از سکونتگاهها بر حسب نقش آن در مجموعه و روابط فیمابین آنها توجه می‌شود و مجموعه اجزا و عناصر وتاثیرپذیری آنها از یکدیگر بر اساس اصول انضباط فکری نظامها بررسی می‌شوند.

بر این اساس، سکونتگاههای جغرافیایی به منزله نظامی متشکل از اجزای همبسته منظور می‌شود به نحوی که هیچ جزء آن را نمی‌توان جدا از کل مجموعه به طور کامل تصور کرد. در نتیجه تغییر در هریک از اجزا به درجه‌ای ازتغییر در کل مجموعه می‌انجامد و با تغییرات اقتصادی و مکمل آن تغییرات اجتماعی، فرهنگی و... تحول و دگرگونی‌در ساختار نظام در راستای توسعه و عمران به وجود خواهد آمد. از این رو چارچوب مذکور برای تحلیل مسائل تعیین‌کمبودها و نیازها و برنامه ریزی توسعه و عمران روشی کارآمد می‌باشد. (بدری فر، ۱۳۷۸، ص۲۶)

تعیین شاخصهای پایداری و ناپایداری در برنامه ریزی توسعه پایدار سکونتگاههای غیررسمی

از جمله مکانیزم ها و نیازهای اجرایی برنامه‌ریزی توسعه پایدار، تفکیک نقاط و کانونهای پایدار و ناپایدار است که امکان اجرای برنامه‌ها و سرمایه‌گذاریهای آینده را تحت تاثیر خود قرار می‌دهد. در زمینه‌حصول به ارزشهای کمی در خصوص میزان پایداری و یا ناپایداری باید چهار نظام براساس شاخصهای زیر مورد توجه قرار گیرد:

الف) نظام محیطی: شامل متغیرهای دسترسی به منابع آب آشامیدنی، وضعیت منابع آب، وضعیت شیب زمین، خطرات ناشی از سوانح محیطی (سیل، لغزش یا ریزش سنگهای صخره‌ای)

ب) نظام اجتماعی - فرهنگی: شامل متغیرهای همگرایی قومی، متوسط نرخ رشد جمعیت، حجم جمعیت، ارتباط فرهنگی

پ) نظام اقتصادی و کالبدی: شامل متغیرهای موقعیت استقرار، سکونت، دسترسی به شبکه اصلی ارتباطی، میزان برخورداری از خدمات پایه (آب، برق، بهداشت و سایر خدمات زیربنایی)، وضعیت نوسازی یا فرسوده بودن بافت سکونتگاهها، قابلیت رشد و توسعه کالبدی (استعلاجی، ۱۳۸۰، ص ۳۱)

شاخصها و عوامل مؤثر در بد مسکنی سکونتگاههای غیررسمی

با توجه به اینکه دیدگاه توسعه پایدار، نگرش سیستمی در برنامه ریزی توسعه می باشد. با این دیدگاه شاخصها و عوامل مؤثر در بد مسکنی سکونتگاههای غیررسمی را به شرح زیر می توان ارائه نمود.

نمودار شماره ۱:شاخصها و عوامل مؤثر در بد مسکنی سکونتگاههای غیررسمی

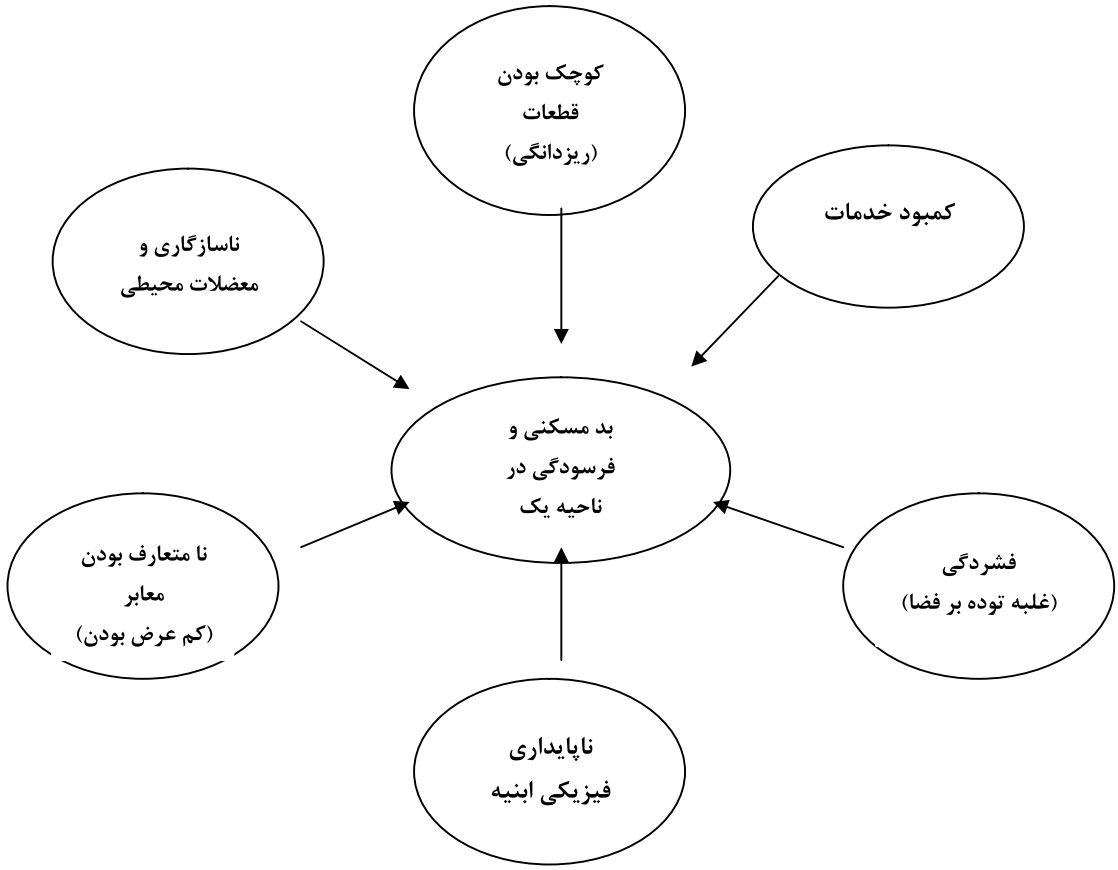

تعیین شاخصهای بازساخت در برنامه‌ریزی توسعه پایدار سکونتگاههای غیررسمی

تلاش بر این است که با در نظرگرفتن جغرافیای ادراک محیطی و رفتاری کانونهای‌بالقوه را به بالفعل تبدیل کنیم . در این زمینه کانونهای بالفعل تولید باید دارای حداقل مشخصات ذیل باشند:

۱- از نظر کالبدی و بافت فرسوده نباشد و با آئین نامه ساخت و ساز در بازسازی سکونتگاههای غیر رسمی منطبق گردد.

۲- به لحاظ اقتصادی و شیوه تولید از شکل معیشتی تولید خارج شده و یا اکثریت جمعیت ساکن در این نواحی به این‌سمت گرایش داشته باشند.

۳- اکثریت جمعیت ساکن شاغل در این نواحی به تولید تخصصی روی آورده باشند.

۴- اکثراً برای بازار و مبادله تولید فعالیت داشته باشند.

۵- به بهره وری بیشتر و افزایش کیفیت تولید جهت عرضه به بازار تمایل داشته باشند.

۶- ساکنان نواحی به لحاظ خصوصیات اجتماعی، اقتصادی آماده پذیرش روشها و فنون جدید در تولید و فعالیت خود باشند.

۷- به لحاظ کالبدی - فضایی در مکانهایی واقع باشند که امکان توسعه تولیدی، توزیعی و عرضه خدمات مورد نیاز بعدی را دارا باشند. به طوری که بتوان برای آنها به عنوان کانونهای رشد آتی محیطی - محلی تکیه نموده و برنامه‌ریزی کرد.

۸- به لحاظ اقلیمی - محیطی مساعد و مناسب برای فعالیتهای تولیدی باشند و پتانسیلهای رشد آتی را نیز داشته باشند.

۹- امکان تأمین بودجه وسرمایه گذاری از منابع و درآمدهای ساکنان فراهم باشد.

۱۰- این کانونها باید دارای روحیه مشارکت با سازمانهای توسعه باشند.

۱۱- به طور کلی دارای شرایط پایداری بر اساس نظامهای محیطی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و فضایی - کالبدی باشند. (استعلاجی، ۱۳۸۷،ص۵۵)

روشهای اکولوژیکی در برنامه ریزی توسعه پایدار سکونتگاههای غیررسمی

به طور کلی در برنامه‌ریزی توسعه پایدار که جنبه های مختلف مؤلفه‌های محیطی، اقتصادی، کالبدی - فضایی را دربرمی گیرد به منظور استفاده بهینه از بنیانهای جغرافیایی، آمایش سکونتگاهها باید بر اساس جغرافیای ادراک محیطی و رفتاری انجام گیرد.

آمایش عبارت است از تنظیم رابطه بین انسان و محیط و فعالیتهای انسان از طریق توزیع آگاهانه فعالیت وجمعیت به منظور بهره‌برداری منطقی از تمامی امکانات سرزمین در جهت ایجاد تعادل بین سکونتگاهها و بهبود وضعیت مادی و معنوی آنها و حفاظت از محیط زیست.

تجربه‌های برنامه ریزی در پنج دهه اخیر بیانگر این است که مشکلات اساسی سکونتگاهها برطرف نشده است. فقدان راهبرد مشخص و روشن توسعه، برتری سیستم متمرکز، عدم یکپارچگی فضایی، وجود خلاء در سلسله مراتب سکونتگاهها، نبود هماهنگیهای بخشی، اداری، مدیریتی و عدم توجه به نظام اکولوژیک و نظام اجتماعی - فرهنگی ازجمله مواردی است که در بروز چنین وضعیتی تأثیر عمده داشته‌اند. لذا نمی‌توان برای تمامی نواحی از یک مکانیزم برنامه‌ریزی استفاده نمود. بنابراین هر گونه برنامه‌ریزی ضمن رفع نواقص مذکور باید از فیلتر جغرافیای ادراک محیطی و رفتاری آن ناحیه بگذرد و هر طرح و پروژه‌ای باید بر اساس تطبیق با این مکانیزم انجام گیرد.

ایجاد هماهنگی بین انسان و محیط ابتدا نیاز به شناخت توانهای اکولوژیک و ارزیابی آنها دارد تا بتوان ضمن تعیین انواع کاربریهای مناسب مطلوبترین آنها را در نظر گرفت. بنابراین ارزیابی توانهای اکولوژیک تنها یک مرحله از فرایند برنامه ریزی به شمار می‌رود که در ضمن نقش زیربنایی آن را نیز به عهده دارد. ارزیابی توان محیطی موجب‌می‌شود که اراضی بنا بر استعدادی که دارند، به مصارف مناسب اختصاص یابند. این امر علاوه بر حفظ و حراست محیط، کیفیت اراضی را دگرگون نکرده و تنزل نمی‌دهد. در نتیجه برقراری تعادل اکولوژیک توسعه پایدار و همه جانبه تضمین می‌گردد.

باید در نظر داشت که در مطالعات و برنامه ریزی توسعه پایدار، معمولاً زمان بر حسب توازن در زمانهای مختلف، برابری بین نسلها، برنامه ریزی کوتاه مدت و درازمدت مطرح می‌شود. افق زمانی هم در حال حاضر و هم درزمان مناسبی در آینده یا در مطالعات کیفی در نظرگرفته می‌شود. ابعاد مکانی فرایندهای توسعه پایدار نیز توجه فراوانی را به خود معطوف داشته‌اند. سیستمهای پایدار نیز در ایجاد هماهنگی بین انسان و محیط در مقیاس محلی - ناحیه‌ای، منطقه‌ای مدنظر قرار می‌گیرند. (دهقانیان، ۱۳۷۵، ص ۲۸)

بنابراین ارزیابی توان اکولوژیکی نقش زیربنایی در برنامه ریزی توسعه پایدار دارد و موجب می‌شود که اراضی بنا بر استعدادی که دارند به کاربری و مصارف مناسب آن اختصاص یابند. این‌امر علاوه بر حفظ و

حراست از محیط، کیفیت اراضی را دگرگون نکرده و تنزل نمی‌دهد. در نتیجه برقراری تعادل اکولوژیک توسعه پایدار و همه جانبه تضمین می‌گردد. ارزیابی توان محیط زیست (چه توان اکولوژیکی و چه توان اقتصادی و اجتماعی آن) عبارت از برآورد استفاده ممکن انسان از سرزمین برای کاربریهای کشاورزی، مرتعداری،جنگلداری، پارک داری (حفاظت و توریسم)، آبزی پروری، امور نظامی و مهندسی، توسعه شهری و روستایی،صنعتی و... در چارچوب استفاده‌های کشاورزی، صنعت، خدمات وبازرگانی است. (مخدوم، ۱۳۷۲، ص ۱۶)

بر اساس تعداد منابعی که در ساختن مدلهای اکولوژیکی نقش پیدا می‌نمایند، روشهای ارزیابی و تعیین توان محیطی اراضی به دسته‌های زیر گروه بندی می‌شود:

۱- روشهای ارزیابی یک عامله

یک محدوده از سرزمین به طور طبیعی از قسمتهای کوچکی (یا واحدهای کوچکی) تشکیل شده است که ازنظر منابع بیولوژیکی و فیزیکی هر قسمت با قسمتهای دیگر متفاوت است. لذا در این مدل برای تعیین کاربریهای بهینه فقط یک شاخص نظیر خاک، رستنی‌ها، شیب، شکل زمین و سایر منابع مورد توجه قرار می‌گیرد.

۲- روشهای ارزیابی دوعامله

اساس روشهای ارزیابی دوعامله، از ترکیب دو عامل فیزیکی مانند خاک، شیب، شکل زمین، یا ترکیب یک عامل فیزیکی مانند خاک و یک عامل بیولوژیکی مانند رستنی‌ها نشأت می‌گیرد و بر اساس بررسی و تحلیل دو عامله کاربریهای بهینه تعیین می‌گردد.

۳- روشهای ارزیابی چند عامله

در روشهای چند عامله منابعی که هم در تجزیه و تحلیل و جمع بندی داده‌ها یعنی تجزیه و تحلیل داده‌ها یعنی تجزیه ناحیه به واحدها نقش داشته و هم در ساختن مدلهای اکولوژیکی به کار گرفته می‌شوند، بیش از دو عامل هستند. تجربه نشان داده است که این روش (روش ارزیابی چند عامله) بهترین روش برای تعیین سند کاربری اراضی‌ناحیه، تنظیم ضوابط و مقررات، تعیین و تدوین طرح و پروژه و توزیع فعالیتها در یک ناحیه می‌باشد. اساس این روش‌بر رهیافت تجزیه و تحلیل سیستمی استوار است و بالاترین قابلیت را در برنامه‌ریزی توسعه پایدار دارا می‌باشد.

راهبردهای ساماندهی در سکونتگاههای غیر رسمی به روش ارزیابی چند عامله

با عنایت به دیدگاه بهینه در برنامه ریزی توسعه بر اساس روش بررسی چند عامله، راهبرد توسعه پایدار در تدوین اهداف، اصول، کاربری پیشنهادی در سکونتگاههای غیررسمی را به شرح ذیل می توان ارائه نمود. (حبیبی، ۱۳۸۶، ص۱۹۵)

تدوین اهداف، اصول، کاربری پیشنهادی در برنامه ریزی توسعه پایدار و مرمت سکونتگاههای غیررسمی

هدف مداخله	اصول پیشنهادی	کاربری پیشنهادی
• ارتقای کیفیت حفاظتی سکونتگاههای غیررسمی • ارتقای کیفیت بهداشتی سکونتگاههای غیررسمی • ساماندهی محیط سکونتگاههای غیررسمی • تجدید حیات مدنی • رونق صنعت گردشگری	- ارزش نهادن به شواهد هنری و نه الزامات تاریخی - حفظ ارزشهای معماری، مشروط بر ارتقای کیفیت بهداشتی محیط شهری - دگرگونی در تغییر کاربری های موجود با توجه به سازگاری محیطی، کالبدی، عملکردی و ... -بهبود وضعیت اجتماعی و رفع نابسامانی ها از دیدگاه اجتماعی- روانی -معاصرسازی فضاها برای ارتقای صنعت گردشگری	- کاربری های اوغات فراغت -کاربری های فرهنگی و گردشگری -معاصرسازی کاربری های مختلط
• حفظ ثروت فرهنگی: - حفاظت از میراث فرهنگی به عنوان سند افتخار ملی و گفت و گوی تمدنی	- هدایت منافع فردی به منظور تحقق منافع عمومی - ارتقای سطح دانش عمومی در ارتباط با امر حفاظت - ارتقای میزان جاذبه دارایی های فرهنگی - تضمین همکاری در مورد زیستگاههای تاریخی و طبیعی	- معاصر سازی کاربری های تاریخی - کاربری موزه ای مرتبط با گردشگری -معاصر سازی با تاکید بر منظرسازی و زیبایی شناسی
• معاصر سازی کالبد: - بهبود فضا و کالبد بافت قدیم - بهبود کالبد، فضا و کارکرد	- مداخله کالبدی براساس مستندات - حفاظت و نظارت بر مداخله در شکل بافت - مداخله، مشروط بر داشتن نشانه ای از زمان مداخله - احداث بنای جدید با حفظ خاطره های جمعی و فرهنگی - تجهیز و ارتقای زیرساخت ها با توجه به ارزش ها	-معاصر سازی کاربری های تاریخی -کاربری موزه ای مرتبط با گردشگری -معاصرسازی با تاکید بر منظرسازی و زیبایی شناسی
• توسعه شهر از درون: -بازسازی کالبدی و اجتماعی کانون های زیستی به همراه حفاظت هویت و ساختار ابنیه تاریخی -حفاظت زیبایی مجموعه ها و چشم اندازهای طبیعی -ارتقای امور آموزشی و تربیتی در حفاظت از ابنیه	- ارتقای میزان ابتکارات اقدامات محلی - ارائه قوانین و مقررات کارا - مشارکت مردمی در تصمیم گیری های حفاظتی - تداوم معماری بومی - استفاده از مصالح محلی - بسط دانش و نظریه های مرمتی - ارتقای استانداردها و معیارهای اجرایی	- کاربری منطبق با طرح های شهر، منطقه ای، ملی و فرا ملی -معاصرسازی بافت با تاکید بر بعد زیبایی شناختی -کاربری فرهنگی- محلی
* حفاظت، نظارت: - مدیریت مطلوب از میراث (توسعه پایدار) -حفظ اصالت چندرشته ای بودن بازسازی از طریق ایجاد هماهنگی میان نهادهای اداری، اجرایی، دولتی، خصوصی و هنری	- مشارکت گروههای محلی به همراه آموزش آنها -ایجاد شبکه منطقه ای برای تبادل اطلاعات و تجربیات -آگاه سازی جامعه	- کاربری منطبق با طرحهای شهری، منطقه ای، ملی و فرا ملی - معاصرسازی بافت با تاکید بر بعد زیبایی شناختی - کاربری فرهنگی- محلی
• توسعه کالبدی – فضایی: - بهبود کالبد و کارکرد	- آموزش مداوم و همگانی -مشارکت مردم و کلیه نیروهای جامعه - حفاظت منعطف و منسجم - اطلاع رسانی	- کاربری منطبق با کلیه طرحهای بالادست -معاصرسازی
- تنظیم رابطه توسعه و حفاظت	- مشارکت مردمی - آموزش افکار عمومی در خصوص مرمت - پژوهش های جامع قبل از مداخله - معاصر سازی تجهیزات زیرساختی - مستندسازی مداخله پس از هر اقدام عملی	-کاربری منطبق با کلیه طرحهای بالادست -معاصرسازی

منابع و مأخذ

۱- آلیوت، جنیفر (۱۳۷۸) مقدمه ای بر توسعه پایدار در کشورهای جهان سوم. مترجم رکن الدین افتخاری وحسن رحیمی، تهران: انتشارات مؤسسه توسعه روستایی.

۲- استعلاجی، علیرضا (۱۳۸۰) آشنایی با توسعه یکپارچه و پایدار. تهران: انتشارات جهاد کشاورزی.

۳ - استعلاجی، علیرضا (۱۳۸۰) آشنایی با مدیریت محلی و برنامه ریزی منطقه ای. تهران: انتشارات جهاد کشاورزی.

۴- استعلاجی، علیرضا (۱۳۸۱) اصول و روشهای برنامه ریزی ناحیه ای، مدلها، روشها و فنون. تهران: انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرری.

۵- استعلاجی، علیرضا (۱۳۸۷) نظریه های توسعه. تهران: دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرری.

۶- بدری فر، منصور (۱۳۷۸) روش تحقیق و پژوهش در مطالعات. فصلنامه پژوهشهای جغرافیایی شماره ۲۶.

۷- جهانشاهی،محمد حسین(۱۳۸۲) بافتهای فرسوده و مشکل ساز شهری،فصلنامه جستارهای شهرسازی شماره ۴ .

۸- حبیبی، محسن؛ ملیحه مقصودی (۱۳۸۶) مرمت شهری، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

۹- دهقانیان، سیاوش (۱۳۷۵) اقتصاد اکولوژیک و اقتصاد کشاورزی ارگانیک. مشهد: جهاد دانشگاهی مشهد.

۱۰- سازمان محیط زیست (۱۳۷۱) اجلاس سران زمین، کنفرانس پیرامون محیط زیست و توسعه.

۱۱- صرافی، مظفر (۱۳۷۷) مبانی برنامه ریزی منطقه ای. تهران: سازمان برنامه و بودجه.

۱۲- مخدوم، مجید (۱۳۷۲) شالوده آمایش سرزمین. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

۱۳- نصیری، حسین (۱۳۷۹) توسعه پایدار چشم انداز جهان سوم. تهران: انتشارات فرهنگ اندیشه.

14 - Arnold, Steven H. (1993) Sustainable Development, A solution to the development puzzles development, (journal of SID), vol 2, No 3.

15-Chelliah , Thilla (1996) Environmental Education for sustainable development, progue ezeeh Republic.

16-Escap (1998) Guidelines for development center planning. New York.

17-UNCHE(1972) The Guidelines Environment Sustainable Development. United nation conference on Human Environment, Switzerland.

This document was created with Win2PDF available at http://www.daneprairie.com.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.